

نوابغ و مشاهیر

معلول جهان

گردآورنده: منصور برجیان

تصویرگر: رؤیا میربد

سروش

تهران ۱۳۸۷

برجیان، منصور، ۱۳۲۵ -
 نوابغ و مشاهیر معلول جهان / گردآورنده منصور برجیان: تصویرگر رویا میربد. -
 تهران: سروش (انتشارات صداسیما)، ۱۳۷۶.
 ۲۳۱ ص: عکس.

ISBN 964-435-001-4: ۱۱,۰۰۰ ریال

پشت جلد به انگلیسی:
 The disabled geniuses and notables of the world.
 ISBN 978-964-376-622-1: ۲۵,۰۰۰ ریال

چاپ سوم: ۱۳۸۷.
 فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. معلولان - سرگذشت‌نامه. ۲. مشاهیر - سرگذشت‌نامه. الف. میربد، رویا.
 ۱۳۴۰ - تصویرگر. ب. صداسیما، جمهوری اسلامی ایران. انتشارات سروش.
 ج. عنوان.
 ن ۹/۱۲/۷۲۳ HV

۳۰۵/۹۰۸۱۶

انتشارات صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

تهران، خیابان استاد شهید مطهری، تقاطع خیابان شهید دکتر مفتح، ساختمان جام جم

مرکز پخش: مجتمع فرهنگی سروش، ۵-۶۶۹۵۴۸۷۰

<http://www.sorushpress.com>

عنوان: نوابغ و مشاهیر معلول جهان

گردآورنده: منصور برجیان

تصویرگر: رویا میربد

چاپ اول: ۱۳۷۶ چاپ سوم: ۱۳۸۷

قیمت: ۲۵,۰۰۰ ریال

این کتاب در دو هزار نسخه در چاپخانه انتشارات سروش لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.

همه حقوق محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۶-۶۲۲-۱

چاپ اول و دوم: ۵,۰۰۰ نسخه

فهرست

۳۲	ابن فضلان	۹	مقدمه
۳۳	ابن فیروز	۱۲	معلولیت چیست و معلول کیست؟
۳۳	ابن مرزبان	۱۶	آدامز کلر، هلن
۳۴	ابن مقله	۱۹	آلوسی، عبدالحمید
۳۶	ابن میمون	۲۰	آنتان، کارل
۳۶	ابن موهوب	۲۳	ابراهیم خان زند
۳۷	ابوالعینا	۲۵	ابن ابی الیمان
۳۷	احمدی لاری، محمدکاظم	۲۶	ابن اثیر، مجدالدین
۳۸	احنف ابن قیس	۲۶	ابن جابر، محمد
۳۹	ادیب نیشابوری	۲۷	ابن حائک
۴۲	اسوین سن، ویلیام	۲۷	ابن حناط
۴۳	اشمیت، برنهارت فولدمار	۲۸	ابن خباز موصلی
۴۵	اعمی شهرکردی	۲۹	ابن خلیفه
۴۵	اعمی شهرکردی، محمود	۲۹	ابن سعدان
۴۶	اعورکرماج، صدرالدین	۳۰	ابن سلامه
۴۷	اک، جانی	۳۰	ابن سلطان
۴۸	الوا ادیسن، تامس	۳۱	ابن صفار
۵۱	امری شیرازی	۳۱	ابن صهبان
۵۲	انطاکی، داود	۳۲	ابن عطار

۱۰۲	خائف شیرازی، میرزا اسماعیل	۵۵	انیشتمین، آلبرت
۱۰۵	خرم سنه اردلان، میرزا فتح الله	۵۸	اولر، لئونارد
۱۰۶	خزائلی اراکی، محمد	۶۱	بامبرگر، اویگن
۱۰۹	داکورنت، سزار	۶۳	بایرون، لرد
۱۱۰	دگا، ادگار	۶۶	بتنهون، لودویک وان
۱۱۲	دلاکروا، فردریک اوژن	۷۰	برجیان، منصور
۱۱۴	دمونه، کلودیوس	۷۱	برفلد، زولیوس اسکار
۱۱۵	دوسروانتس ساودرا، میگوئل	۷۳	برگر، گلد
۱۱۸	دولاسیزان، موریس	۷۴	برنارد، سارا
۱۱۹	دولاهال، آدم	۷۵	برومند، نورعلی
۱۲۰	دولون، پیرلویی	۷۷	بریل، لویی
۱۲۱	رای نیک، روبرت	۷۹	بریو، شارل آگوست
۱۲۲	رشتی، میرزا محمدباقر	۸۰	بشار بن بُرد
۱۲۴	رنوار، پیراگوست	۸۲	بنان غلامحسین
۱۲۶	رودکی	۸۵	بورخس، خورخه لوئیس
۱۲۷	رودنیخ، الکساندر	۸۶	بیرنگ کرمانشاهی
۱۲۸	روزولت، فرانکلین دلانو	۸۷	پراشکفتی، اثر
۱۳۰	رینولدز، سرجاشوا	۸۸	پروست، مارسل
۱۳۲	ژوکرمن	۹۰	پوپ، الکساندر
۱۳۳	سامنر، جیمز بچلر	۹۱	پولیتزر، جوزف
۱۳۴	ساندرسون، نیکولا	۹۲	تربو، جیمز
۱۳۴	سرشار قراچه داغی، نجفعلی	۹۳	توبمان، هریک
۱۳۶	سری قائنی	۹۴	تولوز لوترک، هانری
۱۳۸	سولیوان، آمانسفیلد	۹۶	جانسن، بنجامین
۱۴۰	شنکندورف، ماکس فون	۹۸	جانیر، بوروس
۱۴۲	شوریده شیرازی	۹۸	جکوبسن، تامی
۱۴۵	شومان، رُبرت	۹۹	جلالی گوران، احمد
۱۴۸	طایر شیرازی	۱۰۱	حسینی مؤیدالاسلام، سید جلال الدین

۱۸۲	معری، ابوالعلاء	۱۵۰	طه، حسین
۱۸۴	مکتوم، ابن ام	۱۵۲	عاملی، ابن ابی الجامع
۱۸۵	منتال، کلود	۱۵۳	غبار رازی
۱۸۵	موریس، هربرت	۱۵۴	فاضل بوشهری، مولا عبدالله
۱۸۶	میربد، رویا	۱۵۵	فورد، جان
۱۸۷	میرزای صفوی، ابوالقاسم	۱۵۶	فوره، گابریل
۱۸۸	میلتون، جان	۱۵۹	فاضی، محمد
۱۹۰	ناصر، محمد حسین	۱۶۱	قیروانی، ابن شرف
۱۹۱	نانت، ویکتور	۱۶۲	کوبلکف، نیکلای واسیلیویچ
۱۹۲	نعمتی الهی، ملک جان	۱۶۴	کورارموی، احمد
۱۹۴	نلسن، هوراشیو	۱۶۴	کولی، چارلز هورتون
۱۹۵	والشاه، هلموت	۱۶۷	گنجه‌ای، داود
۱۹۶	واول، آرچیبالد	۱۶۹	گویا، فرانسیسکو
۱۹۷	ویتمن، والت	۱۷۱	گیوم، آمونتون
۱۹۹	ویرن، لویی	۱۷۳	لانگله، ژان
۲۰۰	ویلسون، وودرو	۱۷۴	لیتز، گاستون
۲۰۱	ویلی، پیر	۱۷۴	لئوپاردی، جیاکومونت
۲۰۳	هاننیهال	۱۷۵	مارشال، آلن
۲۰۴	هاوکینگ، استفان ویلیام	۱۷۶	مارکنی، گوگلیلمو
۲۰۷	هرمیت، شارل	۱۷۷	ماهو، آلبرت
۲۰۹	هریسون، رکس	۱۷۸	متلین، مری
۲۱۰	همت شیرازی، علاءالدین	۱۷۹	محمدابراهیم ابن عبداللطیف
۲۱۱	هندل، گئورک فردریک	۱۷۹	مرعشی، ابراهیم
۲۱۲	هومر	۱۸۰	مشتاق، شاهمراد
۲۱۴	یکرنگی، حسن	۱۸۱	مشرب عامری
		۱۸۲	معارفی، ناصر

مقدمه

اهل کام و ناز را در کوی رندی راه نیست رهروی باید جهان سوزی نه خامی بیغمی بنده معلم بشری نیستم و قصد و غرض این نیست، که شما خواننده عزیز را ارشاد و هدایت کنم. بیایید بخوانیم و بدانیم که چگونه افرادی با وجود نقص جسمانی آثاری خلق کرده‌اند، یا ابداعاتی نموده‌اند که دیگران از آن کار عاجز مانده‌اند، زیرا بعضی از افراد به علت نداشتن درک درست و جهان‌بینی صحیح و فقر فرهنگی، معلولیت را به عجز و ناتوانی تعبیر کرده و معلولان را کمتر مورد توجه قرار داده‌اند. اما در خلق آثار بدیع و بی‌بدیل، این مغز و روانست که خلاق است و سازنده، نه اعضای فیزیکی انسان. وقتی در احوال بعضی از این معلولان دقت کنیم می‌بینیم چگونه انسانی با وجود محرومیت از قوه شنوایی بزرگترین آثار موسیقی کلاسیک جهان و سمفونی‌هایی خلق می‌کند که با بال خیال انسان را به آسمانها می‌برد، و از محدود به نامحدود می‌رساند. به شما لذتی می‌بخشد دست نیافتنی، یا نایبایی چنان طبیعت و مناظر و مرایا را وصف می‌کند و حقیقت و زیبایی را با چشم دل ترسیم و تجسم می‌کند که هزاران چشم بینا از توصیف آن عاجزند، یا دانشمندانی با وجود نقص جسمانی گوی سبقت را در شیمی و فیزیک از دیگر دانشمندان سالم جهان می‌ربایند. این امر را چگونه توجیه می‌کنید؛ جز اینکه باید گفت:

چشم دل باز کن که جان بینی آنچه نادیدنیست آن بینی

بیایید سری به دنیای این انسانهای والا بزینم و ببینیم چگونه نقص عضو و محروم بودن از یک یا چند حس و عضو در مقابل عظمت روح، علو طبع و ژرف‌نگری این بزرگواران حقیر و ناچیز بوده، کمی و کاستی درد و رنج و حتی تحقیر افراد جاهل نتوانسته مانع و زارعی در راه خلق آثار، و ترقی و تعالی آنان گردد.

امیدی چونکه می‌میرد، امیدی زنده می‌گردد

روال زندگی بر پایه آینده می‌گردد

این انسانها گنج پنهان در ویرانه‌اند، که با وجود نقص جسمانی، روح متعالی و مغز نغز و خلاق، گنج در آستین داشته، و قدم بر تارک هفت اختر نهاده‌اند. در صورتی که برعکس از بعضی انسانهای به اصطلاح سالم جسمانی جنایاتی سرزده که تاریخ از ذکر آنها شرم دارد. ضمناً تأکید این نکته ضروریست که کتاب حاضر برخلاف صدها کتاب دیگر که درباره مشاهیر نوشته شده، کتاب زندگینامه معمولی نیست. مؤلف تمامی همت خود را مخصوصاً بر آن قرار داده است که به سؤالاتی درباره زندگی مشاهیر و نوابغ معلول جواب دهد که هرکس ممکن است مطرح نماید. و عامه مردم در این مورد کنجکاو هستند؛ مشاهیر و نوابغ معلول چگونه مردمی بوده‌اند، چگونه و از چه راه می‌زیستند، خلق و خوی و زندگی شخصی ایشان چگونه بوده، خوشبخت بوده‌اند یا نه، در عشق و ازدواج حال ایشان به چه منوال بوده، با عامه مردم و دانشمندان و ادیبان بزرگ چه ارتباطی داشتند. چطور به این موفقیتها دست یافته‌اند، و تأثیر این موفقیتها در زندگی مادی و معنوی ایشان چه بوده است و بالاخره چگونه توانسته‌اند بر مشکلات معلولیت خود فایز آیند و این چنین سیر تکامل و تعالی را به نحو شایسته طی نمایند؟

خوانندگان خود قضاوت خواهند کرد که نگارنده به نحوی غیرمستقیم این سؤالات را پاسخ داده است و مطالعه کتاب را شیرینتر و آموزنده‌تر نموده و اطلاعات منحصر به فرد و مفیدی را به خواننده داده است. نکته دیگری که مؤلف با نهایت خوشوفتی باید به اطلاع برساند، این است که در اثر جستجوی فراوان موفق شده، تصویر اکثر نوابغ معلول را تهیه کند و توسط یکی از هنرمندان معلول شایسته و با ذوق - خانم رویا میرید - طراحی و ضمیمه کتاب نماید که در نوع خود کاری بس زیبا و بی‌نظیر بوده و ارزش اثر را بالا برده است. با این همه مؤلف ادعا نمی‌کند اثر خالی از سهو و اشتباه است. آدمی در بسیاری از موارد با تمام توجه و دقت نمی‌تواند خطاهای خویش را تمام و کمال دریابد و دیگران همچون آینه با مختصر توجهی این اشتباهات و لغزشها را درمی‌یابند، بنابراین استدعا دارد، هرگونه اشتباه را به اطلاع مؤلف برسانند تا در چاپهای آتی اصلاح شود.

در خاتمه لازم به یادآوری است که تهیه و تنظیم این مجموعه که هم اکنون از نظر خوانندگان گرامی می‌گذرد، حاصل تلاش و کوشش بی‌شائبه دوستان اهل فضل و علاقه‌مند است که اینجانب را در مراحل مختلف تنها نگذاشته‌اند و همت این عزیزان در بهتر و کاملتر

شدن اثر تأثیر بسزا داشته است و سعی بر این بوده تا آنجا که ممکن است اشتباهات رفع شود. سرکار خانم نوش آفرین نوشیروانی و سرکار خانم پیوش استقامت و آقای غلامرضا ملکی و آقای علی قاضی با تصحیحات خود سرکار خانم مهشید برجیان و عزیزان مسئول در کتابخانه ملی و اینارگران خصوصاً با در اختیار گذاشتن منابع و مدارک معتبر و مستدل استادان محترم آقایان حسین محجوبی، پرویز کلانتری و عبدالرفیع حقیقت با تبادل نظر و در اختیار قرار دادن اطلاعات، استاد و دوست بسیار عزیز و گرامی مترجم و نویسنده محترم آقای محمد قاضی که اینجانب را مورد مرحمت و عنایت صمیمانه خویش قرار داده‌اند در شکل‌گیری این کتاب سهیمند. بدین وسیله حق شناسی و سپاس فراوان خود را تقدیم آنان می‌کنم و از ایزدمنان توفیق هرچه بیشتر این دوستان ارجمند را در خدمت به فرهنگ مرز و بوم اسلامی و خصوصاً قشر کتابخوان از صمیم قلب آرزو می‌کنم. در پایان سپاس و تشکر خود را از انتشارات سروش ابراز می‌دارد که با همت و دقت بسیار این اثر ناقابل را به صورت هدیه‌ای نفیس و مرجعی قابل اطمینان به خوانندگان عرضه می‌کند.

منصور برجیان

تهران - آذرماه ۱۳۷۴